

דע את האויב

בסוף השנה ייצא לאור מחדש בגרמניה הספר "מיין קמפף" מאת אדולף היטלר. כיצד טקסט כה משמעותי היסטורית לא נגיש בעברית לקורא הישראלי? // גיא פרחי

ספרי העיון בהוצאת כתר, השיבה: "להוצאה מסחרית בארץ אין סיבה להוציא לאור את 'מיין קמפף' בעברית. יש כאן, כידוע, רגישות מיוחדת לכל מה שקשור בגרמניה הנאצית, ואולי כדאי שקודם נוכיח שאנחנו בשלים לשמוע את וגנר באולמות הקונצרטים, אבל כעורכת זו בעיניי הבעיה המשנית. הבעיה העיקרית היא שהספר משעמם וגרוע."

שרי גוטמן, העורכת הראשית של הוצאת אחוזת בית, מסרה: "מיין קמפף" הוא מסמך שצריך לצאת לאור בעברית, מסיבות עקרוניות וגם בגלל סיבות מעשיות - חסימה צנזוראלית בפני קוראי העברית היא גישה פרובינציאלית שלא עומדת במבחן המציאות. הוצאה לאור מסודרת עם תרגום משובח ועם הערות, ביאורים וסימוני ההקשר היא הדבר הנכון לעשות. מי שצריך להוציא לאור מסמך כזה היא הוצאה אקדמית."

התשובה הנחרצת ביותר התקבלה מרסלינג, הוצאה בעלת אופי אקדמי: "עקרונית אנו תומכים בהוצאת מהדורה כזו באופן מוחלט", אומר העורך הראשי עידן צבעוני. "הטקסט הזה חשוב

כסימפטום בתרבות. יש לתרגם אותו דווקא בשביל להבין את הפוטנציאל ההרסני שגלום בו. משום מה זה נתפס בישראל כטאבו, כאשר מצד שני שולחים תלמידי תיכון לאירופה לראות את המשרפות ולחוות את פורנו השואה.

אני הייתי שמח אם הם היו נבחנים במקום זה על 'מיין קמפף'. אם זו העמדה שלכם, מדוע אתם לא מרימים את הכפפה? "זה עמד על הפרק בעבר. מכיוון שהנושא רגיש בישראל, היינו שמחים להרים פרויקט כזה בשיתוף עם מוסד אקדמי. אנחנו לא רוצים להוציא מסמך הזוי, אלא להרים מהלך שיהיו לו אפקט אמיתי". מההוצאות כנרת-זמורה ביתן ועם עובד לא נמסרה תגובה.

נא לא לשרוף את הגיליון בגלל התמונה. Mein Kampf כמוזיאון ההיסטוריה בברלין

יודע להגיד על תעמולה. מנגנון התעמולה הנאצי היה מהאפקטיביים שידענו ובספר יש תובנות מעניינות על פסיכולוגיית המונים."

"צריך לזכור שזה לא ספר קשה להשגה", מסביר פרופ' דן מכמן,

יו"ר הוועדה

המדעית של יד

ושם. "בתקופת

הרייך השלישי

פורסמו מיליוני

עותקים ורבים מהם

מסתובבים בעולם.

היום, באמצעים

דיגיטליים, ביוזמת

מכחישי שואה, קל

מאוד להשיג אותו.

השאלה אם אתה

מעמיד מול זה גרסה

מעמיקה שתאפשר לאנשים בעלי כוונות טובות להתמודד עם טענות נגדיות. לפני 20 שנה נכחתי בכנס בארצות הברית שבו דיבר מכחיש שואה והעלה דברים מ'מיין קמפף'. הקהל הגיב בכעס, אבל אף אחד לא יכול היה לספק תשובה עניינית."

על רקע הדברים הללו פנינו לחמש הוצאות ספרים מרכזיות כדי לברר אם היו מוכנות לפרסם מהדורה מוערת וביקורתית של הספר בעברית. דנה אלעזר לוי, עורכת

ביבי במליאה ב-1995), אך את המהדורה המקורית ניתן עדיין למצוא בספריות ברחבי הארץ.

"כשמסרתי את הספר לתרגום הייתי מודע לזה שממשלת בוואריה תוכל להגיע אליי, אך ידעתי גם שהיא לא תעשה שום דבר בעניין", אומר צימרמן. "אין שום היגיון ברדיפה של מישהו שמפרסם את הספר בעברית. ההנחה היא שפרסום ספר כזה בישראל לא יוכל להוות הסתה לנציונל-סוציאליזם."

משה צוקרמן, פרופסור במכון כהן, סבור שפרסום מהדורה מלאה של הספר בעברית צריך להיתפס כברור מאליו. "ממה בדיוק מפחדים, שנהפוך לנאצים?", הוא רוטן.

"צריך לפרסם את הספר משום שזה מסמך היסטורי, וכהיסטוריון, איש הגות ובן לניצולי שואה אני רוצה להתמודד עם כל מסמך שכזה". ברור כי הרתיעה מ'מיין קמפף' בישראל קשורה בעיקר במטען המיתי שלו, שהרי מדובר באחד הספרים המתישים שנכתבו בשפה הגרמנית. "הספר כתוב בשפה גרועה, הוא משעמם וחוזר על עצמו", אומר צוקרמן. "מבין כל החרבון הגדול שהיטלר מעלה שם, הדבר היחיד ששווה לקרוא בעיניים אובייקטיביות זה את מה שהוא

ש מקומות שבהם שורפים ספרים, ויש מקומות שבהם מקפידים אותם. "מיין קמפף" - מהטקסטים החשובים בהיסטוריה של השואה - אסור לפרסום כיום בישראל ובמדינות רבות בעולם, בהוראת ממשלת בוואריה המחזיקה בזכויות היוצרים שלו מזה כ-70 שנה. ב-31 בדצמבר 2015 יפוגו זכויות היוצרים ועתידה לצאת לאור מהדורה מוערת של הספר בגרמנית. במכון להיסטוריה בת זמננו במינכן, שם עבדו על המהדורה, מאמינים שבמקום לצנזר טקסטים בעלי חשיבות היסטורית יש להציגם לבחינה מחדש מפרספקטיבה ביקורתית. בישראל לא חסרים אנשים שיסכימו, אבל איש לא רוצה להיות הראשון לשלוח את היד לפריזר.

קטעים מ'מיין קמפף' תורגמו לעברית בפעם האחרונה בשנת 1994, ביוזמת פרופ' משה צימרמן והוצאת אקדמון, לצורכי מחקר והוראה. הפצת המהדורה השנייה של התרגום בוטלה בעקבות מחאה ציבורית שהוביל חבר הכנסת לשעבר יגאל ביבי מהמפד"ל ("אני רוצה לבקש מכבוד שר הבריאות, למען הבריאות הרוחנית של העם, לאסור זאת", אמר

"זה מסמך היסטורי, וכהיסטוריון, איש הגות ובן לניצולי שואה אני רוצה להתמודד עם כל מסמך שכזה"